

T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TEKİRDAĞ SU VE KANALİZASYON İDARESİ GENEL MÜDÜRLÜĞÜ

2023 YILI
SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Kasım 2024

Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00

www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr

İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	8
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	8
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	8
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	9
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	11
7.	DENETİM BULGULARI.....	11
8.	EKLER.....	36

TABLolar LİSTESİ

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu	2
Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	4
Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu.....	4
Table 5:Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri	5
Tablo 6:İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu	6
Tablo 7:Yıllar İtibarıyla Su Kayıp Oranları	21
Tablo 8:Hesaplanan Birim Maliyet (Kâr hariç) ile Su Satış Tarifesi Fark Çizelgesi.....	23
Tablo 9:Coğrafi Bilgi Sistemine Veri Girişi Yapılacak Olan Hatlar	26
Tablo 10:Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanan İhtiyaçlar	28

KISALTMALAR

AŞ	Anonim Şirket
CBS	Coğrafi Bilgi Sistemi
KDV	Katma Değer Vergisi
KHK	Kanun Hükmünde Kararname
SCADA	Veri Kontrol ve İzleme Sistemi
TESKİ	Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü
TL	Türk Lirası
TÜFE	Tüketici Fiyat Endeksi
TÜM YEREL-SEN	Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

1. İdare Tarafından Meskenlerden Tahsil Edilen Evsel Katı Atık Bedelleri Üzerinden Yersiz KDV Hesap Edilmesi

B. Diğer Bulgular

1. İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin

Kanuna Uygun Olarak Kullanılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

2. Çevre Katkı Payının İlgili Hesabında Takip Edilmemesi

3. Araç Kiralama Hizmet Alımı İhalesinde Yerli Muhteva Oranı Şartını Sağlamayan Araçların Olması

4. Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan ve Belli Süreyi Gerektiren Bazı İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

5. Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Su Arıtma Tesislerinin Bulunması

6. İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması

7. İdare Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Tarifelerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi

8. İdareye Ait Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması

9. Mal ve Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi

10. Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

11. Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Uygulamalarda Eksiklikler Bulunması

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

2.11.2012 tarih ve 28489 sayılı Resmi Gazete' de yayımlanarak yürürlüğe giren 6360 sayılı Kanun ile 14 ilde büyükşehir belediyesi kurulmuş ve 27 yeni ilçe oluşturulmuştur. Yapılan bu değişiklik sonucu Tekirdağ İli "büyükşehir" statüsüne dönüştürülmüş;

Süleymanpaşa, Ergene ve Kapaklı adıyla 3 yeni ilçe daha kurularak 8 olan ilçe sayısı 11'e ulaşmıştır. 6360 sayılı Yasanın 1'inci maddesi ile Tekirdağ iline bağlı ilçelerin mülki sınırları içerisinde yer alan köyler ve belde belediyelerinin tüzel kişiliği kaldırılmış; köyler mahalle olarak, belediyeler ise belde ismiyle tek mahalle olarak bağlı buldukları ilçenin belediyesine katılmıştır.

Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi sorumluluk sınırları içinde su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek üzere 31.03.2014 tarih ve 28958 sayılı Resmi Gazete 'de yayımlanan 2014/6072 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı ile TESKİ kurulmuştur. 30 Mart 2014 Yerel Seçimleri sonrası Büyükşehir Belediyesinin fiilen faaliyete geçmesi ile birlikte, Belediyenin bağlı kuruluşu olan TESKİ'nin de kuruluş ve teşkilatlanma süreci başlamıştır.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

2560 İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'da su ve kanalizasyon idarelerinin organları; Genel Kurul, Yönetim Kurulu, Denetçiler ve Genel Müdürlük olarak sayılmıştır.

Bahsi geçen Kanun'un 4'üncü maddesine göre Tekirdağ Büyükşehir Belediye Meclisi, TESKİ Genel Kurulu olarak görevli ve yetkilidir. Ayrıca Genel Kurul, Tekirdağ Büyükşehir Belediye Başkanının görüşülmesini önerdiği işleri görüşüp karara bağlar.

Yönetim Kurulu, bir başkanla beş üyeden oluşur. Büyükşehir Belediye Başkanı Yönetim Kurulunun başkanıdır. Belediye Başkanının bulunmaması halinde, Genel Müdür Yönetim Kuruluna başkanlık eder. Genel Müdür ile genel müdür yardımcılarında hizmette en eski olanı, hizmette eşitlik halinde yaşlı bulunan Yönetim Kurulunun tabii üyesidirler. Yönetim Kurulunun diğer üç üyesi Büyükşehir Belediye Başkanının teklifi ve Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı onayı ile atanır.

Daire başkanları, teftiş ve kontrol kurulu başkanı ve 1'inci hukuk müşaviri genel müdürün teklifi, yönetim kurulunun kararı ve büyükşehir belediye başkanının onayı ile müdürler, teknik elemanlar, avukatlar, müfettişler, daire başkan yardımcıları ve doktorlar genel müdürün teklifi üzerine yönetim kurulu kararı ile Su ve Kanalizasyon İdaresinin diğer personeli genel müdür tarafından atanmaktadır.

TESKİ Genel Müdürlüğü personeline ilişkin bir diğer düzenleme 5393 sayılı Belediye Kanun'un 49'uncu maddesinde yer almaktadır. Buna göre norm kadro ilke ve standartları Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı ile Devlet Personel Başkanlığı tarafından müştereken kararlaştırılır ve kurum norm kadroları bu ilke ve standartlar çerçevesinde belediye meclisi kararıyla belirlenir.

TESKİ Genel Müdürlüğünde çalışan memurlar 657 sayılı Devlet Memurları Kanunu'na tabi olup sözleşmeli personel ise 657 sayılı Kanun'un 4/B maddesi ile 5393 sayılı Kanun'un 49'ncü maddesine göre çalıştırılabilmektedir. İşçiler 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına ve 696 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) kapsamında çalıştırılanlar da 696 sayılı KHK ile 1475 ve 4857 sayılı İş Kanunlarına tabi olup tüm personelin sosyal güvenlik işlemleri 5510 sayılı Sosyal Sigortalar ve Genel Sağlık Sigortası Kanunu uyarınca gerçekleştirilmektedir.

TESKİ hizmetlerinin yerine getirilmesinde memur, sözleşmeli personel ve işçiler çalıştırılmaktadır. Çalıştırılan personele ilişkin bilgiler tabloda detaylandırılmıştır.

Tablo 1: Personel Durumu Tablosu

Personel İstihdam Türü	İhdas Edilmiş Norm Kadro Sayısı	Dolu Kadro Sayısı
Memur	553	288
Sözleşmeli Personel	1	1
Kadrolu İşçi	258	88
Geçici İşçi	-	-
Toplam	812	377
696 sayılı KHK Uyarınca Çalıştırılan Personel	-	1191

1.3. Mali Yapı

5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun 3'üncü maddesinde mahalli idare; yetkileri belirli bir coğrafi alan ve hizmetlerle sınırlı olarak kamusal faaliyet gösteren belediye, il özel idaresi ile bunlara bağlı veya bunların kurdukları veya üye oldukları birlik ve idare olarak tanımlanmıştır. Buna göre TESKİ'de bağlı idare olarak Tekirdağ Büyükşehir

Belediyesi tarafından kurulduğundan mahalli idare niteliğinde olup 5018 sayılı Kanun hükümlerine tabidir.

5018 sayılı Kanun'un 12'nci maddesine göre, genel yönetim kapsamındaki idarelerin bütçeleri içinde mahalli idareler bütçeleri de sayılmış, mahalli idare bütçesi, mahalli idare kapsamındaki kamu idarelerinin bütçesi olarak tanımlanmıştır.

Mahalli idareler bütçe işlemlerini 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nda yer alan bütçe ilkeleri doğrultusunda, Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirmektedir.

TESKİ'nin 2023 yılı bütçe ödenekleri, tahmini bütçe gider ve gelirleri ile gerçekleşme rakamları aşağıdaki tablolarda gösterilmiştir.

Tablo 2: 2023 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

E-Kod1	Giderin Türü	Geçen Yılda Devreden Ödenek (TL)	Bütçe İle Verilen Ödenek (TL)	Ek Ödenek (TL)	Eklenen (+) / Düşülen (-) Ödenek (TL)	Ödenek Toplamı (TL)	Bütçe Gideri Toplamı (TL)	İptal Edilen Ödenek (TL)	Ertesi Yıla Devreden Ödenek (TL)
01	Personel Giderleri	0,00	156.800.000,00	0,00	38.100.000,00	194.900.000,00	187.009.121,60	7.890.878,40	0,00
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	0,00	27.350.000,00	0,00	3.900.000,00	31.250.000,00	21.777.517,35	9.472.482,65	0,00
03	Mal Hizmet Alım ve	0,00	1.342.280.000,00	100.000.000,00	34.163.000,00	1.476.443.000,00	1.393.499.018,89	82.943.981,11	0,00
04	Faiz Giderleri	0,00	32.000.000,00	0,00	-5.081.000,00	26.919.000,00	25.632.093,96	1.286.906,04	0,00
05	Cari Transferler	0,00	10.000.000,00	0,00	5.126.000,00	15.126.000,00	14.880.072,59	245.927,41	0,00
06	Sermaye Giderleri	73.736,97	481.570.000,00	0,00	59.797.000,00	541.440.736,97	470.620.718,17	70.746.281,83	73.736,97
07	Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
09	Yedek Ödenek	0,00	150.000.000,00	0,00	-136.005.000,00	13.995.000,00	0,00	13.995.000,00	0,00
Toplam		73.736,97	2.200.000.000,00	100.000.000,00	0,00	2.300.073.736,97	2.113.418.542,56	186.581.457,44	73.736,97

TESKİ'nin 2023 mali yılı bütçesi ile 2.200.000.000,00 TL ödenek öngörülmüş olup yıl içinde eklenen 100.000.000,00 TL ile birlikte 2023 yılı ödenek toplamı 2.300.073.736,97 TL olmuştur. Yıl içinde 2.113.418.542,56 TL bütçe gideri yapılmış, 186.581.457,44 TL ödenek iptal edilmiş, kalan 73.736,97 TL ödenek ise 2024 yılına devretmiştir.

Tablo 3: 2023 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Bütçe Gelirinin Ekonomik Kodu	Bütçe Gelir Tahmini (TL)	Tahsilat Tutarı (TL)	Red ve İadeler (TL)	Net Tahsilat (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
03-Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	1.502.700.000,00	1.339.665.339,67	-1.656.106,85	1.338.009.232,82	89,14
04-Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	13.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
05-Diğer Gelirler	535.300.000,00	559.800.242,24	-198.684,33	559.601.557,91	104,54
06-Sermaye Gelirleri	50.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
09-Red ve İadeler	-1.000.000,00	0,00	0,00	0,00	-
Toplam	2.100.000.000,00	1.899.465.581,91	-1.854.791,18	1.897.610.790,73	90,36

Buna göre 2023 yılında net bütçe geliri %90,36 seviyesinde gerçekleşmiştir. Diğer gelirler (%104,54) beklenenin üstünde gerçekleşmiştir.

Tablo 4: 2023 Yılı Bütçe Giderleri Tablosu

Bütçe Giderinin Ekonomik Kodu	Bütçe Ödeneği (TL)*	Bütçe Gideri (Gerçekleşen) Tutar (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (%)
01-Personel Giderleri	156.800.000,00	187.009.121,60	119,27
02-Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	27.350.000,00	21.777.517,35	79,63
03-Mal ve Hizmet Alım Giderleri	1.442.280.000,00	1.393.499.018,89	96,62
04-Faiz Giderleri	32.000.000,00	25.632.093,96	80,10
05-Cari Transferler	10.000.000,00	14.880.072,59	148,80
06-Sermaye Giderleri	481.570.000,00	470.620.718,17	97,73
07-Sermaye Transferleri	0,00	0,00	-
08-Borç Verme	0,00	0,00	-
09-Yedek Ödenekler	150.000.000,00	0,00	-
Toplam	2.300.000.000,00	2.113.418.542,56	91,89

*Bütçe ödeneği; başlangıç bütçesi ve ek bütçe toplamıdır.

TESKİ'nin 2023 yılı bütçesi 2.300.000.000,00 TL öngörülmüştür. 2023 yılında bütçe giderleri gerçekleşme oranı %91,89 seviyesindedir. Hiçbir gider kalemi başlangıç bütçesinde

öngörülen tutarları aşmamıştır.

TESKİ' nin bütçe gelirler ve giderlerinin ekonomik sınıflandırmaya göre son üç yıllık seyri ve 2022 yılının 2021 yılına, 2023 yılının 2022 yılına göre değişim yüzdeleri aşağıdaki tablolarda yer almaktadır.

Tablo 4: Bütçe Gelirlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Gelirinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Vergi Gelirleri	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	410.719.624,98	798.290.135,08	1.339.665.339,67	94,36	67,81
Alınan Bağış ve Yardımlar ile Özel Gelirler	681.506,72	4.756.592,63	0,00	598,35	-
Diğer Gelirler	172.766.197,21	295.895.827,15	559.800.242,24	71,27	89,19
Sermaye Gelirleri	6.437.895,00	0,00	0,00	-	-
Alacaklardan Tahsilat	0,00	0,00	0,00	-	-
Toplam	590.605.223,91	1.098.942.554,86	1.899.465.581,91	86,07	72,84
Bütçe Gelirlerinden Red ve İadeler Toplamı (-)	-557.464,81	-729.051,18	-1.854.791,18	31,07	154,46
Net Toplam	590.047.759,10	1.098.213.503,68	1.897.610.790,73	86,12	72,69

Tablodaki veriler dikkate alındığında, 2023 yılında gelirler bir önceki yıla göre 799.397.287,05 TL'lik (%72,69) artış göstermiştir. Bu artışta; 263.904.415,09 TL'lik (%89,19) artışla diğer gelirler, 541.375.204,59 TL'lik artışla (%67,81) teşebbüs ve mülkiyet gelirleri etkili olmuştur.

Tablo 5: Bütçe Giderlerinin 3 Yıllık (2021-2023) Seyri

Bütçe Giderinin Çeşidi	2021 Yılı (TL) (A)	2022 Yılı (TL) (B)	2023 Yılı (TL) (C)	2022-2021 Değişim Oranı (%) [D=(B-A)/A]	2023-2022 Değişim Oranı (%) [E=(C-B)/B]
Personel Giderleri	61.801.992,50	101.903.075,45	187.009.121,60	64,89	83,52
SGK Devlet Primi Giderleri	11.235.376,30	17.400.738,50	21.777.517,35	54,87	25,15
Mal ve Hizmet Alım Giderleri	269.428.641,28	742.321.111,08	1.393.499.018,89	175,52	87,72
Faiz Giderleri	32.218.060,30	32.000.663,59	25.632.093,96	-0,67	-19,90
Cari Transferler	4.548.480,15	8.411.409,87	14.880.072,59	84,93	76,90
Sermaye Giderleri	191.013.117,10	244.309.854,75	470.620.718,17	27,90	92,63
Sermaye Transferleri	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00	-

Toplam	570.245.667,63	1.146.346.853,24	2.113.418.542,56	101,02	84,36
---------------	-----------------------	-------------------------	-------------------------	---------------	--------------

TESKİ'nin bütçe giderleri toplamı 2023 yılında 2022 yılına göre 967.071.689,30 TL (%84,36) artmıştır. Gider kalemleri incelendiğinde, 2023 yılında; mal alım ve hizmet giderlerinde 651.177.907,81 TL (%87,72), cari transferlerde 6.468.662,72 TL (%76,90), personel giderlerinde 85.106.046,15 TL (%83,52) artış olduğu görülmektedir. Faiz giderlerinde ise 6.368.569,63 (%19,90) azalış kaydedilmiştir.

TESKİ'nin doğrudan hissedarı olduğu bir adet şirket aşağıdaki tabloda gösterilmiştir:

Tablo 6:İdarenin Doğrudan Hissedarı Olduğu Şirketler Tablosu

Sıra No	Şirketin Adı	Toplam Sermaye Tutarı (TL)	TESKİ'nin Sahip Olduğu Sermaye Tutarı (TL)	Hisse Oranı (%)
1	Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi Personel AŞ	1.500.000,00	1.500.000,00	100

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

1.4.1. Kamu İdaresinin Muhasebe Sistemi

TESKİ'nin muhasebe kayıt işlemleri Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hükümlerine göre gerçekleştirilmektedir. Mahalli idarelerin hesap planı, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 46'ncı maddesinde ana hesap grupları, hesap grupları ve hesaplar itibarıyla belirlenmiş çerçeve hesap planında yer alan hesaplardan oluşmaktadır. Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer almamakla birlikte, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği hesap planında yer alan herhangi bir hesabın kullanılması gerekliliği ortaya çıkarsa Yönetmelik'teki hesap planına ilave hesap eklemeye veya çıkarmaya, Hazine ve Maliye Bakanlığının uygun görüşü üzerine Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı yetkilidir.

Ayrıca, mahalli idarelere ait detaylı hesap planları, bu Yönetmelik'te belirlenen hesap planı çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığının görüşü alınmak suretiyle ilgili Bakanlıklarca hazırlanmaktadır.

1.4.2. Kamu İdaresinin Raporlama Sistemi

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 484 ve 485'inci maddeleri uyarınca; mali tablolar, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen ilkelere ve standartlara uygun olarak hazırlanır ve belirlenen sürelerde ilgililerin bilgisine sunulur. Bu

bağlamda, İdarece üretilen cetvel ve temel mali tablolar ile diğer mali tablolar şunlardır:

- a) Mizan cetveli
- b) Temel mali tablolar
 - 1) Bilanço
 - 2) Faaliyet sonuçları tablosu
 - 3) Nakit akış tablosu
- c) Diğer mali tablolar
 - 1) Bütçe uygulama sonuçları tablosu
 - 2) Gelirlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 3) Giderlerin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 4) Giderlerin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 5) Bütçe gelirlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 6) Bütçe giderlerinin kurumsal sınıflandırılması tablosu
 - 7) Bütçe giderlerinin fonksiyonel sınıflandırılması tablosu
 - 8) Bütçe giderlerinin finansal sınıflandırılması tablosu
 - 9) Bütçe giderlerinin ekonomik sınıflandırılması tablosu
 - 10) Bütçe giderleri ve ödenekler tablosu.

1.4.3. Kamu İdaresi Tarafından Denetime Sunulan Defter, Tablo ve Belgeler

Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştaya Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay Başkanlığına gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden aşağıda yer alanlar denetime sunulmuştur:

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı icmal cetveli.

Kamu İdaresinin denetimi; yukarıda belirtilen defter, tablo ve belgeler ile Usul ve Esaslar'ın 8'inci maddesinde yer alan diğer belgeler dikkate alınarak yürütülüp sonuçlandırılmıştır.

Denetim görüşü, Kamu İdaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tabloları olan bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

İç kontrol sistemi, 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'nun beşinci kısmında düzenlenmiştir. İç kontrol, idarenin amaçlarına, belirlenmiş politikalara ve mevzuata uygun olarak faaliyetlerin etkili, ekonomik ve verimli bir şekilde yürütülmesini, varlık ve kaynakların korunmasını, muhasebe kayıtlarının doğru ve tam olarak tutulmasını, malî bilgi ve yönetim bilgisinin zamanında ve güvenilir olarak üretilmesini sağlamak üzere idare tarafından oluşturulan organizasyon, yöntem ve süreçler ile iç denetimi kapsayan malî ve diğer kontroller bütünüdür.

Görev ve yetkileri çerçevesinde, malî yönetim ve kontrol süreçlerine ilişkin standartlar ve yöntemler Hazine ve Maliye Bakanlığınca, iç denetime ilişkin standartlar ve yöntemler ise İç Denetim Koordinasyon Kurulu tarafından belirlenir, geliştirilir ve uyumlaştırılır. Bunlar ayrıca, sistemlerin koordinasyonunu sağlar ve kamu idarelerine rehberlik hizmeti verir.

31.12.2005 tarihli ve 26040 (3. Mükerrer) sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'ın 5'inci maddesinde, iç kontrol standartlarının, merkezi uyumlaştırma görevi çerçevesinde Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından belirlenip yayımlanacağı, kamu idarelerinin, malî ve malî olmayan tüm işlemlerinde bu standartlara uymakla ve gereğini yerine getirmekle yükümlü bulunduğu, ayrıca Kanun'a ve iç kontrol standartlarına aykırı olmamak koşuluyla, idarelerce görev alanları çerçevesinde her türlü yöntem, süreç ve özellikli işlemlere ilişkin standartlar belirlenebileceği belirtilmiştir.

Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından hazırlanarak 26.12.2007 tarih ve 26738 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği ile kamu idarelerinde iç kontrol sisteminin oluşturulması, uygulanması, izlenmesi ve geliştirilmesi amacıyla 18 standart ve bu standartlar için gerekli 79 genel şart belirlenmiştir.

2023 yılı denetimi kapsamında, mezkûr mevzuat çerçevesinde, kurum iç kontrol sistemi, iç kontrol bileşenleri bazında aşağıdaki şekilde değerlendirilmektedir:

Kontrol Ortamı Standartları

1. Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir.
2. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları yeterlidir.
3. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası oluşturulmaya yönelik adımlar atılmıştır
4. Hassas görevlere ilişkin prosedürler tam olarak belirlenmiş ve kurum çalışanlarına duyurulmuştur.

Risk Değerlendirme Standartları

5. Stratejik plan zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur.
6. İdare performans programı içerik olarak mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır.
7. İdare iç kontrol risklerinin tanımlamasıyla ilgili bazı çalışmalar yapmış olmakla beraber tamamlanma aşamasına gelmediğinden bu çalışmalar yeterli değildir.
8. Risklerin değerlendirilmesine yönelik çalışmalar yapılmış ancak misyon, vizyon, stratejik amaç, performans hedef ve faaliyetlerin gerçekleşmesini engelleyecek risklerin belirlenmesi, olası etkilerinin hesaplanması ve alınacak önlemleri de içeren Risk Envanteri Kütüğü hazırlanmadığından dolayı bu çalışmalar yeterli değildir.

Kontrol Faaliyetleri Standartları

9. İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur.
10. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır.
11. İdarede yapılan görevlendirmelerde, faaliyet veya mali karar ve işlemin onaylanması, uygulanması, kaydedilmesi ve kontrol edilmesi görevleri için farklı personel belirlenmemesi durumunda görevlendirmeler "görevler ayrılığı" prensibine aykırıdır. Karşılaşılabilecek risklerin

azaltılmasına yönelik olarak birim amirleri tarafından gerekli tedbirler alınmaya çalışılması kontrol faaliyetleri açısından yeterli değildir.

12. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri ve sorumluları belirlenmiştir.

13. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar'a uygun olarak kurulmuştur.

14. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcuttur.

Bilgi ve İletişim Standartları

15. İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır.

16. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı mevcuttur ve içerik olarak Kamu İç Kontrol Standartları Tebliği'ne uygundur.

İzleme Standartları

17. İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, yılda en az bir kez değerlendirilmekte ve değerlendirme sonuçları İç Kontrol İzleme ve Yönlendirme Kuruluna raporlanmaktadır.

18. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır.

19. İç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Tekirdağ Su ve Kanalizasyon İdaresi'nin 2023 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının, "Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular" bölümünde belirtilen hesap alanları hariç tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İdare Tarafından Meskenlerden Tahsil Edilen Eysel Katı Atık Bedelleri Üzerinden Yersiz KDV Hesap Edilmesi

İdare tarafından ilçe belediyeleri adına su aboneliği olan meskenlerden tahsili yapılan evsel katı atık bedelleri üzerinden Katma Değer Vergisi (KDV) hesaplandığı görülmüştür.

5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanununun “Büyükşehir ve ilçe belediyelerinin görev ve sorumlulukları” başlıklı 7'nci maddesinde; büyükşehir katı atık yönetim plânına uygun olarak, katı atıkları toplamak ve aktarma istasyonuna taşımak görevi ilçe belediyelerine verilmiştir. Aynı madde ile atı atıkların kaynakta toplanması ve aktarma istasyonuna kadar taşınması hariç katı atıkların ve hafriyatın yeniden değerlendirilmesi, depolanması ve bertaraf edilmesine ilişkin hizmetleri yerine getirmek ise Büyükşehir belediyesinin görevi olarak belirlenmiştir.

2872 Sayılı Çevre Kanununun 11'inci maddesinde ise;

“.....Büyükşehir belediyeleri ve belediyeler evsel katı atık bertaraf tesislerini kurmak, kurdurmak, işletmek veya işlettirmekle yükümlüdürler.”

İfadesi yer almaktadır.

Ayrıca bu maddenin devamında, bu hizmetten yararlanan ve/veya yararlanacakların, sorumlu yönetimlerin yapacağı yatırım, işletme, bakım, onarım ve ıslah harcamalarına katılmakla yükümlü oldukları ve hizmetten yararlananlardan, belediye meclisince belirlenecek tarifeye göre katı atık toplama, taşıma ve bertaraf ücreti alınacağı hüküm altına alınmıştır.

Söz konusu tarifenin nasıl belirleneceği ise Çevre Kanununun 11'inci maddesine istinaden çıkarılan Atıksu Altyapı ve Eysel Katı Atık Bertaraf Tesisleri Tarifelerinin Belirlenmesinde Uyulacak Usul ve Esaslara İlişkin Yönetmelik ve Eysel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuz da ayrıntılı bir şekilde açıklanmıştır.

Buna göre büyükşehirlerde evsel katı atıkları toplamakla mükellef ilçe belediyeleri ayrıntısı Evsel Katı Atık Tarifelerinin Belirlenmesine Yönelik Kılavuzda açıklandığı üzere, söz konusu atıkların toplanmasında katlandıkları maliyetleri belirler.

Hesaplanan bu maliyet tutarları evsel katı atık tarifelerinin belirlenmesi için ilgili büyükşehir belediyesine gönderilir. Bu aşamada belediye meclisince evsel katı atık tarife ücretleri kararına dayanak teşkil edecek ve ücretlerin hangi esaslar çerçevesinde belirlendiğini, hangi ana maliyet kalemlerinin dikkate alındığını, geçmiş yıllardaki maliyetleri, planlanan yatırım programını ve önerilen tarifeleri içerecek bir rapor hazırlanır. Daha sonra da belediye meclis kararı ile söz konusu tarifeler belirlenir.

Sistem, meskenlerde evsel katı atık bedellerinin büyükşehirlerde su faturaları üzerinden tahsili şeklinde kurgulanmıştır. Dolayısıyla belirlenen tarifeler ilgili su kanalizasyon idareleri tarafından su aboneliği bulunan meskenlerin su faturaları üzerinden tahsil edilmekte ve tahsil edilen bu tutarlar daha sonra ilgili ilçe belediyesine gönderilmektedir.

3065 sayılı KDV Kanununun (1/3-g) maddesinde ; genel ve katma bütçeli idarelere, il özel idarelerine, belediyeler ve köyler ile bunların teşkil ettikleri birliklere, üniversitelere, dernek ve vakıflara, her türlü mesleki kuruluşlara ait veya tabi olan veyahut bunlar tarafından kurulan veya işletilen müesseseler ile döner sermayeli kuruluşların veya bunlara ait veya tabi diğer müesseselerin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetlerinin KDV'ye tabi olduğu; ticari, sınaî, zirai faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin devamlılığı, kapsamı ve niteliğinin Gelir Vergisi Kanunu hükümlerine göre tayin ve tespit olunacağı hükme bağlanmıştır. Bu madde uyarınca ise kamu idarelerinin ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki hizmetlerinin KDV'ye tabi olacağı hüküm altına alınmıştır.

Evsel katı atıkların toplanması görevi 5216 sayılı Büyükşehir Belediye Kanunu ile ilçe belediyelerine tevdi edilen bir görevdir. Çevre Kanunu ve ilgili mevzuat hükümleri ile kirleten öder ilkesi göz önünde bulundurularak sistem maliyetinin evsel katı atık üreticilerinden tahsili şeklinde düzenlenen bu sistemde, KDV'nin konusu olan ticari, sınai, zirai ve mesleki nitelikteki teslim ve hizmetten söz edilemez. Dolayısıyla belediye meclisi kararıyla belirlenen bir bedel alınmakla birlikte piyasa ekonomisi içerisinde icra edilmeyen, bu nedenle de ticari mahiyet taşımayan evsel katı atık katkı payı niteliğindeki gelirler üzerinden KDV hesaplanmasına gerek bulunmamaktadır.

Aynı şekilde Gelir İdaresi Başkanlığı Tekirdağ Vergi Dairesi Başkanlığı tarafından E-25253958-130 (28-2024-5)-17599 sayılı ve Eysel Katı Atıkların Toplanması Taşınması ve Bertaraf Edilmesi Hizmetlerinde KDV Hesaplanması konulu Özelge'de

“Genel Müdürlüğünüzce düzenlenen su faturalarında yer alan söz konusu hizmet bedeli üzerinden KDV hesaplanmayacaktır. Diğer taraftan Genel Müdürlüğünüzce tahsil edilen tutarın ilgili ilçe belediyelerine ve büyükşehir belediyesine aktarılması nedeni ile KDV hesaplanmayacağı aşikârdır.”

Denilmektedir.

Dolayısıyla ticari, sınaî, ziraî faaliyet ile serbest meslek faaliyetinin kapsamında olmayan ve bu anlamda KDV'nin konusunu olarak değerlendirilmesi mümkün olmayan evsel katı atık toplama faaliyetinden kaynaklanan bedellerin toplanması KDV'ye tabi bir işlem değildir.

Yukarıda açıklandığı üzere evsel katı atıkların toplanması faaliyeti KDV'ye tabi bir işlem olmamasına rağmen TESKİ tarafından 2023 yılı içerisinde su aboneliği bulunan meskenlerden yersiz olarak toplam 22.263.178,71 TL KDV tahsilatı yapılmıştır. Söz konusu tahsilatın hukuki alt dayanağı olmaması bir yana bu işlem dolayısıyla 391 Hesaplanan KDV hesabı olması gerekenden fazla görünmektedir.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Eysel katı atık toplama işi; icari, sınaî ve ziraî faaliyet ile serbest meslek faaliyetlerinin kapsamında yer almadığından, bu işlerden KDV alınmaması gerekmektedir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: İşçilerin Birikmiş Yıllık Ücretli İzinlerinin

Kanuna Uygun Olarak Kullandırılmasına İlişkin Tedbirlerin Alınmaması

İdarede çalışan işçilerin sosyal hakları olan yıllık ücretli izinlerinin zamanında düzenli olarak kullandırılmadığı ve bu nedenle birikmiş yıllık izin sürelerinin bulunduğu görülmüştür.

4857 sayılı İş Kanunu'nun 53'üncü maddesinde işçilere yıllık izin verileceği ve yıllık ücretli izin hakkından vazgeçilemeyeceği; 56'ncı maddesinde yıllık iznin 53'üncü maddede gösterilen süreler içinde işveren tarafından sürekli bir şekilde verilmesinin zorunlu olduğu; 59'uncu maddesinde iş sözleşmesinin herhangi bir nedenle sona ermesi halinde işçinin hak kazanıp da kullanmadığı yıllık izin sürelerine ait ücretin, sözleşmenin sona erdiği tarihteki ücreti üzerinden kendisine veya hak sahiplerine ödeneceği; 60'ıncı maddesinde yıllık ücretli izinlerin, yürütülen işlerin niteliğine göre yıl boyunca hangi dönemlerde kullanılacağı, izinlerin ne suretle ve kimler tarafından verileceği veya sıraya bağlı tutulacağı, yıllık izninin faydalı olması için işveren tarafından alınması gereken tedbirler ve izinlerin kullanılması konusuna ilişkin usuller ile işverence tutulması zorunlu kayıtların şekline ilişkin hususların ilgili Bakanlık tarafından hazırlanacak bir Yönetmelik ile gösterileceği belirtilmiştir.

Bu Kanun hükmüne istinaden 03.03.2004 tarih ve 25391 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Yıllık Ücretli İzin Yönetmeliğinde de yıllık izinlerin kullanımı ile ilgili olarak İş Kanunu'na benzer düzenlemeler yapılmıştır.

Aynı Kanun'un 103'üncü maddesinde ise yıllık ücretli izni bu Kanun'un 56'ncı maddesine aykırı olarak bölen veya hak edilmiş izni kullanmadan iş sözleşmesinin sona ermesi halinde bu izne ait ücreti ödemeyen veya belirtilen Yönetmelik'in esas ve usullerine aykırı olarak izin kullandırmayan veya eksik kullandıran işveren veya işveren vekiline bu durumda olan her işçi için 220 Türk Lirası (2023 yılında 1683 TL) idari para cezası verileceği hükme bağlanmıştır.

Ayrıca Cumhurbaşkanlığı'nın 30.06.2021 tarih ve 31527 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Tasarruf Tedbirleri konulu 2021/14 sayılı Genelgesinde; 4857 sayılı Kanun kapsamında çalışan işçilerin yıl içinde kazandıkları yıllık ücretli izin sürelerinin ilgili yıl içerisinde, önceki yıllarda hak kazanıp kullanmadıkları yıllık izin sürelerinin de yürütülen hizmetlerde aksamaya sebep olmayacak şekilde azami üç yıl içerisinde kullandırılması gerektiği belirtilmiştir.

Mezkur düzenlemelere göre işverenin yıllık izinleri kullandırma yükümlülüğünü yerine getirmemesi ve işçinin de izin hakkından feragat etmesi mümkün değildir. Diğer taraftan işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları ücrete dönüşmekte ve yıllık izin karşılığı yapılacak olan bu ücret ödemesi de işçinin son ücreti üzerinden yapılacağından yüksek tutarlarda ödeme yapılmasına neden olmaktadır. Ayrıca Anayasal bir hak olan yıllık izinlerin kullandırılmaması durumunda idareler, 4857 sayılı İş Kanunu'nun 103'üncü maddesi gereğince idari para cezası ile karşı karşıya kalabilmektedir.

Yapılan incelemelerde; yılı içinde geçmiş dönem ücretli yıllık izin hakkı bulunan 79 personel olduğu, 100 gün ve üzerinde ücretli izin hakkı olan 3 personelin olduğu ve 40 gün üzeri izin hakkı olan personel sayısının ise 61 kişi olduğu tespit edilmiştir. Bu işçiler emekli olduklarında veya herhangi bir şekilde iş akitleri sona erdiğinde mevzuat hükümleri gereği yıllık izin hakları işçinin son ücreti dikkate alınarak izin ücreti ödeneceğinden idareler açısından öngörülemez giderlerin ortaya çıkmasına neden olacaktır.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

İdarede çalışan işçilerin yıllık ücretli izinlerinin, mevzuata uygunluk ve idareye ek mali külfet getirmemesi amacıyla biriktirilmeden, zamanında ve düzenli olarak kullandırılması gerekmektedir.

BULGU 2: Çevre Katkı Payının İlgili Hesabında Takip Edilmemesi

Çevre katkı payı olarak hesaplanan tutarın 363 Kamu idareleri payları hesabına kaydedilerek ve bu hesaptan çıkış yapılarak ödenmesi gerekirken, doğrudan 630 Giderler hesabında muhasebeleştirildiği görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun Çevre Kirliliğini Önleme Fonu Fonun kurulması ve fondan yararlanma ile ilgili 18'inci maddesinde çevre kirliliğinin önlenmesi, çevrenin iyileştirilmesi ve çevre ile ilgili yatırımların desteklenmesi amacıyla, büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince tahsil edilen su ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedelinin yüzde birinin, çevre katkı payı olarak tahsil edileceği, tahsil edilen tutarların, ilgililerce en geç ertesi ayın 15' ine kadar ilgili mal saymanlıkları hesaplarına aktarılacağı ifade edilmiştir.

03.04.2007 tarih ve 26842 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan Çevre Gelirleri'nin Takip ve Tahsili ile Tahsilat Karşılığı Öngörülen Ödeneğin Kullanımı Hakkında Yönetmeliğin "Çevre Gelirlerinin Tahsili" başlıklı 6'ncı maddesinde büyükşehir belediyeleri su ve kanalizasyon idarelerince, çevre temizlik vergisi, katma değer vergisi dâhil her türlü vergi ve cezadan arındırılmış net metreküp karşılığı su bedeli ve kullanılmış suları uzaklaştırma bedeli olarak tahsil edilen meblağın yüzde biri oranındaki tutarın katkı payı olarak tahsil edileceği belirtilmiştir.

Mahalli İdareler Bütçe ve Muhasebe Yönetmeliği'nin 363 Kamu idareleri payları hesabını düzenleyen 276'ncı maddesinde

"Bu hesap, bütçe geliri olarak nakden veya mahsuben tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarların izlenmesi için kullanılır."

Hükmü yer almaktadır.

Aynı Yönetmeliğin 277' nci maddesinde ise kamu idareleri payları hesabına ilişkin alacak ve borç kayıtları şu şekilde düzenlenmiştir;

"a) Alacak

1) Bütçe geliri olarak tahsil edilip, özel kanunları gereğince diğer kurumlara aktarılmak üzere hesaplanan tutarlar bir taraftan bu hesaba alacak, 630-Giderler Hesabına borç; diğer taraftan 835- Gider Yansıtma Hesabına alacak, 830-Bütçe Giderleri Hesabına borç kaydedilir.

b) Borç

1) Bu hesapta kayıtlı tutarlardan nakden veya mahsuben ödenen tutarlar bu hesaba borç, 103-Verilen Çekler ve Gönderme Emirleri Hesabı veya ilgili diğer hesaplara alacak kaydedilir."

Çevre katkı payı olarak hesaplanan toplam 10.511.999,54 TL tutarın mevzuatına uygun olarak hesaplandığı ancak hesaplanan bu tutarın 363 Kamu idareleri payları hesabına kaydedilerek bu hesaptan çıkış yapılması gerekirken doğrudan 630 Giderler hesabından çıkılmak suretiyle muhasebeleştirildiği görülmüştür.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Çevre katkı payı tutarının 363 Kamu idareleri payları hesabına kaydedilmesi ve ilgili kuruma gönderilirken de bu hesaptan çıkış yapılmak suretiyle işlem tesis edilmesi gerekmektedir.

BULGU 3: Araç Kiralama Hizmet Alımı İhalesinde Yerli Muhteva Oranı Şartını Sağlamayan Araçların Olması

İdare tarafından “12 Ay Süreli Binek, Hafif Ticari, Binek 4x2 (SUV) ve Pick-Up 4x2 Taşıt Kiralama Hizmet Alımı İşi” ihalesi kapsamında kiralanacak taşıtlardan bazılarının yabancı menşeli olduğu görülmüştür.

237 sayılı Taşıtlar Kanunu’nun 10’uncu maddesinin beşinci fıkrasında, bu kanun kapsamında edinilecek taşıtların menşeli, silindir hacimleri ve diğer niteliklerini belirlemeye ve sınırlamalar getirmeye Cumhurbaşkanı’nın yetkili olduğu ifade edilmektedir.

Kamu Kurumları tarafından hizmet alımı suretiyle kiralanacak taşıtlara ilişkin kriterler, 237 sayılı Taşıtlar Kanunu’nun verdiği yetki ile Bakanlar Kurulunca çıkarılan 2006/10193 sayılı Hizmet Alımı Suretiyle Taşıtların Edinilmesine İlişkin Esas ve Usuller Hakkında Karar’ın “Genel Esaslar” başlıklı 6’ncı maddesinin (b) fıkrasında, hizmet alımı suretiyle yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıtların edinilmesini Kanununun 10’uncu maddesinin beşinci fıkrasında öngörülen makam ve hizmetler ile sınırlı olacağı ifade edilerek Kamu Kurumları tarafından hizmet alımı suretiyle kiralanacak taşıtlara ilişkin temel kriter belirlenmiştir.

Yukarıda yer alan mevzuatta, belirli makam ve hizmetler dışında yabancı menşeli binek ve station-wagon cinsi taşıtların kiralanamayacağı belirtilmiştir. Kiralanacak taşıtların yabancı menşeli olmaması yani yerli muhteva oranının %50’den fazla olması gerekmektedir. Yapılan incelemelerde, ihale kapsamında kiralanacak binek araçlardan 36 tanesinin yabancı menşeli olduğu görülmüştür.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Hizmet alımı suretiyle taşıtların edinilmesinde, Bakanlar Kurulu Kararı’nda belirtilen temel esaslara uygun hareket edilmesi gerekmektedir.

BULGU 4: Doğrudan Temin Yöntemi ile Yapılan ve Belli Süreyi Gerektiren Bazı İşlerinde Sözleşme Yapılmaması

İdarece doğrudan temin yöntemi ile yapılan mal ve hizmet alımları ile yapım işleri belli bir süreyi gerektirdiği halde bu alımlarda sözleşme yapılmadığı görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 53'üncü maddesine dayanılarak hazırlanan Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22'nci maddesinde; doğrudan temin kapsamında alımı yapılacak malın teslimi veya hizmetin ya da yapım işinin belli bir süreyi gerektirmesi durumunda, alımın bir sözleşmeye bağlanmasının zorunlu olduğu, bir defada yapılacak alımlarda sözleşme yapılmasının idarelerin takdirinde olduğu belirtilmiştir.

Doğrudan temin uygulamasında sözleşme düzenlenmesi, idarenin takdirinde bir husus olmakla birlikte özellikle bir defada yapılmayacak alımlarda, bir başka ifadeyle işin gerçekleştirilmesinin belli bir süreye bağlı olduğu mal, hizmet veya yapım işlerinde sözleşme düzenlenmesi gerekir.

Yapılan incelemelerde doğrudan temin kapsamında yapılan; sarf malzeme alımı, evsel nitelikteki arıtma çamurlarının bertaraf edilmesi hizmeti alımı, kanalizasyon abone bağlantısı ve parsel bacası tesis edilmesi yapım işi gibi muhtelif bazı mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin belirli bir süreyi gerektirdiği halde sözleşme yapılmaksızın gerçekleştirildiği görülmüştür.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Sözleşme yapılması hukuki uyumsuzlukların çözümünde ve tarafların hak ve yükümlülüklerinin belirlenmesinde önem arz ettiğinden, işin tamamlanmasının belli bir süreyi gerektirdiği durumlarda sözleşme düzenlenmesi gerekmektedir.

BULGU 5: Elektrik Enerjisi Teşvikinden Yararlanmayan Su Arıtma Tesislerinin Bulunması

İdarenin elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken 2 adet atık su arıtma tesisinde, elektrik enerjisi bedelinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin teşvikten yararlanmadığı görülmüştür.

2872 sayılı Çevre Kanunu'nun teşvikleri düzenleyen 29'uncu maddesine göre; arıtma tesisi kuran, işleten ve yönetmeliklerde belirtilen yükümlülükleri yerine getiren kuruluşların arıtma tesislerinde kullandıkları elektrik enerjisi tarifesinde, sanayi tesislerinde kullanılan enerji tarifesinin yüzde ellisine kadar indirim uygulamaya Cumhurbaşkanı yetkili kılınmıştır.

Aynı Kanun'un 29'uncu maddesine dayanılarak, atık su arıtma tesislerinin teşvik tedbirlerinden faydalanmasında uyulacak usul ve esasları belirleyen Yönetmelik yürürlüğe konulmuştur. Atık su Arıtma Tesislerinin Teşvik Tedbirlerinden Faydalanmasında Uyulacak Usul ve Esaslara Dair Yönetmelik'in 4'üncü maddesinde; atık suların arıtılması amacıyla atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderinin, Bakanlar Kurulunca (Cumhurbaşkanı) belirlenecek oranda, Bakanlık bütçesine bu amaç için ayrıca konulacak ödenekten, ilgili atık su altyapı tesisi yönetimlerine geri ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

2011/2245 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı'nda, atık su arıtma tesislerinde kullanılan ve ödemesi yapılan bir önceki yıla ait elektrik enerjisi giderinin %50 oranında geri ödeneceği hüküm altına alınmıştır.

Yapılan incelemede, İdarenin 19 adet atık su arıtma tesisi olduğu, elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken 15 adet atık su arıtma tesisinin bulunduğu, 13 tesisin teşvikten yararlandığı, 2 adet atık su arıtma tesisi için ise elektrik enerjisi bedelinin bir kısmının geri ödenmesine ilişkin teşvikten yararlanmak amacıyla Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı nezdinde gerekli işlemlerin tamamlanmadığı tespit edilmiştir.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Netice olarak; elektrik enerjisi teşvikinden yararlanması gereken tesislerin teşvikten yararlanması için gerekli işlemlerin tamamlanması ve sürecin takip edilmesi gerekmektedir.

BULGU 6: İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıp-Kaçak Oranının Yüksek Olması

İdarenin içme suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıp ve kaçak oranının yüksek olduğu görülmüştür.

İdare, Büyükşehir Belediyesi'nin su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek üzere

kurulmuştur. 30.03.2014 tarihinde yürürlüğü giren 6360 sayılı Kanunla birlikte Büyükşehir Belediyesi mücavir alanı il sınırları olarak belirlenmiştir.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un Ek 5'inci maddesinde bu Kanun'un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun'a göre su ve kanalizasyon hizmetlerini yürütmek ve bu amaçla gereken her türlü tesisi kurmak, kurulu olanları devralmak ve bir elden işletmek amacıyla faaliyette bulunan kurumda; içme suyu borularında ve bağlantı parçalarında meydana gelen kırık ve çatlaklardan, boru başı ve abone bağlantı hatalarından ve servis depolarından meydana gelen veya diğer sebeplerle oluşan su kayıpları son üç yıl itibarıyla aşağıdaki tabloda gösterilmiştir

Tablo 7:Yıllar İtibarıyla Su Kayıp Oranları

Yıl	Sisteme Giren		İzinli Tüketim		Su Kayıpları	
	Miktar (m3/yıl)	%	Miktar (m3/yıl)	%	Miktar (m3/yıl)	%
2021	87.389.563	100	57.896.369	66,25	29.493.194	33,75
2022	90.410.647	100	59.971.268	66,33	30.439.380	33,67
2023	93.414.583	100	62.627.976	67,04	30.786.606	32,96

Yukarıdaki tabloda görüleceği üzere son üç yıllık dönemde su kayıplarında nispi bir iyileşme olmasına rağmen, 2023 yılı kayıp oranı yaklaşık %33 olarak gerçekleşmiştir. Diğer bir anlatımla, üretilen su miktarının üçte biri oranında su kaybı olmuştur.

Diğer taraftan, su kaynaklarının korunması ve verimliliğin artırılması, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su kayıplarının kontrolüne ilişkin usûl ve esasları düzenleyen “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” 08.05 .2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanarak yürürlüğe girmiş, 31.08.2019 tarihli yönetmelik ile de bazı maddelerinde değişiklik yapılmıştır.

Söz konusu Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesine göre; İdareler su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyesinde 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine; diğer belediyeler su kayıplarını 2023 yılına kadar en fazla %35, 2028 yılına kadar en fazla %30, 2033 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlüdür.

İdarenin kayıp-kaçakla mücadeleye dair iş ve işlemleri; “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” ve “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği” hükümleri uyarınca yürütülmekte birlikte, bu alanda nispi bir iyileşme olmasına rağmen, 2023 yılı için belirlenen %30 oranının üzerinde olduğu görülmektedir. Nitekim son üç yıllık dönemde kayda değer bir iyileşme de sağlanmamıştır.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Bu kapsamda; gerek içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve su israfının önlenmesi, gerekse “İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği” doğrultusunda kayıp-kaçak oranının belirlenen yükümlülük oranlarına düşürülmesi amacıyla çalışmalara hız verilmesi, kayıp kaçakla mücadeleye dair bütçe miktarının artırılması ve dış kaynak imkânlarının araştırılması gerekmektedir.

BULGU 7: İdare Tarafından İçme ve Kullanma Suyu Tarifelerinin Maliyetinin Altında Belirlenmesi

İdarece belirlenen su satış tarifelerinin, maliyet bedelinin altında belirlendiği görülmüştür.

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun’un Ek 5’inci maddesinde bu Kanun’un diğer büyükşehir belediyelerinde de uygulanacağı hükmü yer almaktadır.

Anılan Kanun’un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23’üncü maddesinin ilk fıkrasında; Su satışı, kanalizasyon tesisi bulunan yerlerdeki kullanılmış suların uzaklaştırılması, septik çukurların boşaltılması giderleri için ayrı tarifeler yapılır. Bu tarifelerin tespitinde, yönetim ve işletme giderleri ile amortismanları doğrudan gider yazılan (aktifleştirilmeyen) yenileme, ıslah ve tevsi masraflar ve bir kâr oranı esas alınır denilmek suretiyle tarifelerin tespitinde maliyet hesabı yapılacağı ve bir kâr oranı ilave edilerek nihai tarifeye ulaşılacağı, hüküm altına alınmaktadır.

TESKİ Tarifeler ve Abone Hizmetleri Yönetmeliği’nin “Su satışı ve atıksu tarifesinin esasları” başlıklı 11’inci maddesinde su ve atıksu tarifesi; yönetim ve işletme giderleri, enerji ve malzeme giderleri, personel giderleri, çeşitli masraflar, su isale ve dağıtım giderleri,

amortismanlar, aktifleştirilmeyen yenileme, kâr ve ücret giderleri dikkate alınarak tespit edilir denilmektedir.

Yukarıda belirtilen mevzuat açıklamaları çerçevesinde tarifelerin belirlenmesinde; yönetim, işletme ve amortisman giderleri ile işletme kârı sağlayabilecek bir oranın esas alınacağı belirtilmektedir. Ancak hukuki olarak kayıt altına alındığı halde, idare tarifelerin tespitinde “maliyet + kâr” yöntemini benimsememiştir.

Bu konuda ilgili birimler tarafından içme ve kullanma suyunun maliyet hesabına ilişkin çalışmalar yapılmıştır. 2023 yılı tahmini bütçe verileri esas alınmış, ilçe bazında bölünemeyen maliyetler, bölgelerin abone sayılarına göre oranlanmış ve kâr hariç birim maliyetler hesaplanmıştır.

İdarenin su satış tarifeleri üzerinde yapılan incelemelerde, TESKİ Genel Kurulu tarafından 10.11.2020 tarihinde alınan 2020/28 sayılı karar ile TÜFE oranında aylık olarak su ve atık su ücretlerinde artış yapılmasına karar verildiği görülmüştür. Ancak, 24.05.2023 tarihinde alınan 2023/07 sayılı karar ile bu artışın iptal edildiği anlaşılmıştır. TÜFE oranında zam uygulandığı dönemlerde dahi konutlara uygulanan satış tarifelerinden bir kısmının, hesaplanan birim maliyetlerin altında kalmasına rağmen, bu uygulamadan vazgeçilmesiyle fark daha da artmıştır.

İdare tarafından hesaplanan birim maliyet ile TESKİ Genel Kurulunca belirlenen ve 2023 yılında aylara göre konutlara uygulanan geçerli tarifeler, birim maliyetler ve tarifenin birim maliyeti karşılama oranı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 8: Hesaplanan Birim Maliyet (Kâr hariç) ile Su Satış Tarifesi Fark Çizelgesi

(Genel Kurul Kararı) (Ay)	İlgili Tarife	Abone Sayısı Adet	Hesaplanan Birim Maliyet (a) TL	Su Satış Tarifesi (b) TL	Atıksu Tarifesi (c) TL	Tarifesi (c) TL Fark (b+c/a) %
10.11.2020	Konut / Ocak	509.910	24,02	1. Kademe 12,62	6,31	78,81
10.11.2020	Konut / Ocak			2. Kademe 17,80	8,90	111,16
10.11.2020	Konut / Ocak			3. Kademe 21,94	10,97	137,01
10.11.2020	Konut / Şubat		27,25	1. Kademe 12,77	6,38	70,28
10.11.2020	Konut / Şubat			2. Kademe 18,01	9,00	99,12
10.11.2020	Konut / Şubat			3. Kademe 22,20	11,10	122,20

10.11.2020	Konut / Mart		30,74	1. Kademe 13,62	6,81	66,46
10.11.2020	Konut / Mart			2. Kademe 19,21	9,60	93,72
10.11.2020	Konut / Mart			3. Kademe 23,68	11,84	115,55
10.11.2020	Konut / Nisan		31,08	1. Kademe 14,05	7,02	67,79
10.11.2020	Konut / Nisan			2. Kademe 19,82	9,91	95,66
10.11.2020	Konut / Nisan			3. Kademe 24,43	12,21	117,89
10.11.2020	Konut / Mayıs		30,58	1. Kademe 14,37	7,18	70,47
10.11.2020	Konut / Mayıs			2. Kademe 20,27	10,13	99,41
10.11.2020	Konut / Mayıs			3. Kademe 24,99	12,49	122,56
24.05.2023	Konut Haziran / Aralık	30,87	1. Kademe 14,37	7,18	69,81	
24.05.2023			2. Kademe 20,27	10,13	98,48	
24.05.2023			3. Kademe 24,99	12,49	121,41	

2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun'un "Tarife tespit esasları" başlıklı 23'üncü maddesinde su ve atık su tarifelerini belirleme usulü tarif edilirken, aynı Kanun'un 6/f maddesinde, su satışı ve kullanılmış suların boşaltılmasına ilişkin tarifeleri inceleyerek karara bağlamak, Genel Kurulun yetki ve görevleri arasında sayılmaktadır. Yapılan incelemede; kurum yönetimince maliyet değerlerine dayalı bir çalışma yapılarak TESKİ Genel Kuruluna sunulmasına karşın Genel Kurulun tarife belirleme yetkisini bu altlık çalışmalar dışında, mevzuatta öngörülen hesaplamalara dayanmaksızın kullandığı anlaşılmıştır.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Genel Kurulca tarifelerin maliyet hesabı dikkate alınmadan ve bir kâr oranı ihtiva etmeden tespit edilmesi, olumsuz sonuçlar doğurmaktadır. Yeni kurulan ve sürekli yatırım yapma ihtiyacı olan bir İdarenin, maliyetlerini abonelerine yansıtması, her yıl büyüyen bütçe açıkları ve kanuni sınırın üzerindeki borç yükünü de beraberinde getirmektedir. Özellikle kırsal mahalle ve eski belde belediyeleri için yüzde elli oranlarına varan indirimler, su satış fiyatının maliyeti karşılama için daha da güçleştirilmiştir. Bu açıdan tarifelerin idarenin hizmetlerini sürdürülebilirliği açısından maliyetin üzerinde belirlenmesi gerekmektedir.

BULGU 8: İdareye Ait Mevcut Altyapı Tesislerinin Tamamının Coğrafi Bilgi Sistemlerine Aktarılmaması

İdarece yapılan yeni imalatlar ve bakım onarım esnasında tespit edilen eski tesislere ilişkin veriler sisteme dahil edilirken bunların dışında kalan özellikle metropolde yer alan idareye ait içme suyu, atıksu ve yağmursuları alt yapı tesislerinin tamamının verilerinin Coğrafi Bilgi Sistemlerine (CBS) aktarılmadığı görülmüştür.

20.03.2015 tarih ve 29301 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan Ulusal Coğrafi Bilgi Sisteminin Kurulması ve Yönetilmesi Hakkında Yönetmelik’in 8’inci maddesinde kurum ve kuruluşların, üreticisi oldukları coğrafi verilerin, coğrafi veri setlerinin ve coğrafi veri servislerinin metaverisinin tam, güncel ve doğru olmasını sağlayacakları ifade edilmiştir.

Son dönemlerde dünya genelinde nüfus artışına bağlı olarak suya olan talebin artması, iklim değişikliklerinin su kaynaklarına etkisi vb. hususlar suyun kaynaktan aboneye kadar iletim ve dağıtımının verimli bir şekilde yürütülmesini zorunlu kılmaktadır. Bu kapsamda gerek ulusal ölçekte gerekse yerel idareler ölçeğinde su kayıp, kaçaklarının etkin yönetimine ilişkin Çevre ve Şehircilik Bakanlığı ile Tarım ve Orman Bakanlıkları tarafından yukarıda bir örneği belirtilen düzenlemeler yapılmıştır.

Altyapı tesislerinin tümünün coğrafi bilgi sistemlerine tam olarak aktarılmasının muhtelif bulgulara konu ettiğimiz su kayıp kaçaklarıyla mücadeleden ayrı düşünülemeyeceği açıktır. Su kayıp kaçaklarında en önemli husus; mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde tespit edilmesi ve hidrolik modellemelerinin yapılmasıdır. Bu kapsamda idarelerin mevcut altyapı sistemlerinin CBS ve Veri Tabanı yapısına işlenmesi son derece önem arz etmektedir.

Su kanal idareleri mevcut altyapılarını işletirken günaşırı bakım onarım faaliyetleri yürütmektedir. Mevcut altyapıların sağlıklı bir şekilde CBS'ye aktarılması, gerek bakım onarım faaliyetlerinin etkin ve ekonomik olarak yürütülmesine gerekse arıza vb. durumlarda etkin müdahale ile kesintisiz su temini ve atık su bertarafının sağlanmasına katkı sunmaktadır.

Mevcut altyapıların sağlıklı tespiti diğer altyapı kuruluşlarının da bakım onarım faaliyetleri ile ileriye yönelik yapacakları yatırımların hızlı ve etkin planlanmasına olanak sağlayacaktır. Örneğin; kent merkezinde (metropolde) yatırımcı kuruluşlar tarafından yapılacak büyük altyapı projelerinde (metro, köprülü kavşak, alt geçit vb.), idareye ait altyapıların deplase edilmesinde (içme suyu, atık su ve yağmur suyu) ve diğer altyapı yatırımlarını gerçekleştirilirken karşılaşılan sorunların çözülmesinde mevcut altyapının tespiti zaman, emek

alan en önemli husus olarak karşımıza çıkmaktadır. Bu gibi durumlarda mevcut altyapıların en ekonomik ve hızlı şekilde yenilenmesi, mevcut altyapılara ait CBS verilerinin bulunması ile mümkün olacaktır.

Yeni yapılacak içme suyu, atık su ve yağmursuyu altyapı ile üstyapı tesislerinin planlanmasında, planlanacak olan tesislerin hidrolik hesaplarının hali hazırda işletilmekte olan tesislerin hidrolik hesaplarına etkilerinin belirlenmesi ve entegrasyonu önem teşkil etmektedir. Mevcut tesislerin CBS ortamına aktarılması bu etkileşimin daha hızlı ve etkin bir şekilde tespit edilmesine olanak sağlayacaktır. Bu sayede daha önce inşa edilmiş olan yapılar ile yeni yapılacak yapıların bir bütün halinde değerlendirilmesi mümkün olacaktır.

İmalatı henüz gerçekleştirilmemiş altyapı ve üstyapı projelerinin CBS'lerine aktarılmasıyla mükerrer projelerin önüne geçilecek olup, daha önceden yapılmış projelerin imalat aşamasına geçmeden önce revizeye gerek olup olmadığının analizi yapılabilecektir.

Son olarak bilindiği üzere tüm Tekirdağ mülki sınırları içerisinde İmar Kanunu'na uygun yapılacak tüm imar planlarında, yapılarda/tesislerde idarenin görüşü ve altyapılarına ilişkin bilgilerin, izinlerin alınması gerekmektedir. Bu kapsamda yapılacak iş ve işlemlerin etkin olarak yürütmesinde sağlıklı CBS verilerinin olması ile iş ve işlemlerin etkin olarak yürütülmesine olanak sağlayacaktır.

İdare tarafından yüksek oranda veri girişi sağlanmış olsa da henüz veri girişi sağlanmamış olan yerler bulunmaktadır. CBS'lere veri girişi sağlanmamış olan yerler ilçe bazlı aşağıdaki tabloda gösterilmiştir.

Tablo 9:Coğrafi Bilgi Sistemine Veri Girişi Yapılacak Olan Hatlar

Cbs Müdürlüğü Tarafından Veri Girişi Yapılacak Atıksu Hatları Uzunluğu (Km)		
İlçe	Hat Uzunluğu (Km)	Proje Sayısı
Çerkezköy	24,77	3
Çorlu	0,66	1
Şarköy	2,84	2
Süleymanpaşa	12,71	2
Kapaklı	56,67	1
Cbs Şube Müdürlüğü Tarafından Veri Girişi Yapılacak İçmesuyu Hatları Uzunluğu (Km)		
İlçe	Hat Uzunluğu (Km)	Proje Sayısı
Çerkezköy	20,19	3

Çorlu	39,83	4
Malkara	0,32	1
Marmaraereğlisi	1,85	1
Şarköy	2,72	1
Süleymanpaşa	2,47	2
Ergene	4,75	1
Kapaklı	42,18	2
Saray	0,89	2
Cbs Şube Müdürlüğü Tarafından Veri Girişi Yapılacak Yağmursuyu Hatları Uzunluğu (Km)		
İlçe	Hat Uzunluğu (Km)	Proje Sayısı
Çerkezköy	10,85	2
Süleymanpaşa	12,66	2
Kapaklı	3,66	1

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Her ne kadar İdare alt yapı verisini büyük ölçüde sisteme aktarmış olsa da çok eskiden var olan alt yapıların tamamının CBS' ye henüz yüklenmediği, bu sebeple de tadilat, tamirat veya başka gerekçelerle alt yapının bulunması gereken hallerde yer tespitinin kolayca yapılamadığı görülmüş olup, tüm bu gerekçelerle alt yapının tamamının CBS'lerine aktarılması birçok kolaylığı beraberinde getireceğinden hem para hem de zaman tasarruf edilmesi sağlanacağına sistemin kurulması konusunda hassasiyet gösterilmesi gerekmektedir.

BULGU 9: Mal ve Hizmet Alımlarının Parçalara Bölünerek Doğrudan Temin ile Gerçekleştirilmesi

Temel ihale usulleri ile karşılanması gereken araç kiralaması ile bazı mal ve hizmet alımlarının parasal limitin altında kalacak şekilde kısımlara bölünerek doğrudan temin usulü ile gerçekleştirildiği görülmüştür.

4734 sayılı Kamu İhale Kanunu'nun 5'inci maddesinde; ihtiyaçların uygun şartlarla ve zamanında karşılanması gerektiği, bu Kanun'a göre yapılacak ihalelerde açık ihale usulü ve belli istekliler arasında ihale usulünün temel usuller olduğu; 22'nci maddesinin (d) bendinde, 2023 yılında büyükşehir belediyesi sınırları dâhilinde bulunan idarelerin 431.810,00 TL, diğer idarelerin 143.845,00 TL'yi aşmayan ihtiyaçları için doğrudan temin usulüne başvurulabileceği belirtilmiştir.

Kamu İhale Genel Tebliği'nin 22.5'inci maddesinde, Kanun'un 19'uncu maddesine göre açık ihale usulü ile temini gereken ihtiyacın, öngörülen parasal sınırların altında kalacak şekilde, adet bazında veya aynı ihale konusu içinde yer alabilecek nitelikteki mal ve hizmet alımları ile yapım işlerinin, kalemlere veya gruplara bölünmek suretiyle 22'nci maddenin (d) bendi kapsamında temininin 4734 sayılı Kanun'un temel ilkelerine aykırılık teşkil ettiği ifade edilmiş, bu yöndeki uygulamaların ilgililer açısından sorumluluk doğuracağı hususu da dikkat edilmesi gereken bir başka konu olarak vurgulanmıştır.

Doğrudan teminle yapılan alımların incelenmesi sırasında; aynı ihale içinde yer alabilecek nitelikteki ihtiyaçların, birbirine yakın tarihlerde parçalara bölünerek temin edildiği görülmüştür. Bahsi geçen harcamalara ilişkin bilgiler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

Tablo 10:Parçalara Bölünerek Doğrudan Teminle Karşılanan İhtiyaçlar

Onay Belgesi Tarihi	Doğrudan Temin Tarihi	Firma Adı	Fiş Açıklaması	Harcama Tutarı (TL)
23DT56826	13.01.2023	Ciner İnşaat	1750 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Batı İBAAT'den Yüklenmesi Ve Demirli Katı Atık Depolama Sahasına Nakliyesi	217.000,00
23DT63894	16.01.2023	Ciner İnşaat	1750 Ton Evsel Nitelikli Artıma Çamurlarının Batı İ.B.A.A.T'den Yüklenmesi ve Tekirdağ Büyükşehir Belediyesi Demirli Katı Atık Depolama Sahasına Nakliyesi	217.000,00
23DT410309	17.04.2023	Ciner İnşaat	1750 Ton Evsel Nitelikli Artıma Çamurlarının Batı İ.B.A.A.T'den Yüklenmesi ve Çorlu İlçesindeki Lisanslı Depolama Sahasına Nakliyesi Hizmet Alım İşi	430.500,00
23DT410215	17.04.2023	Ciner İnşaat	1750 Ton Evsel Nitelikli Artıma Çamurlarının Batı İ.B.A.A.T'den Yüklenmesi ve Çorlu İlçesindeki Lisanslı Depolama Sahasına Nakliyesi Hizmet Alım İşi	430.500,00
23DT69879	17.01.2023	Ekolojik Enerji	Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	426.000,00
23DT69030	18.01.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 1.000 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alımı İşi	420.000,00
23DT119836	31.01.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 1.000 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alımı İşi	420.000,00
23DT237518	28.02.2023	Panap TEKİRDAĞ	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığı Atıksu Arıtma Tesislerinden çıkan 700 ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf edilmesi hizmet alım İşi	210.000,00
23DT319412	27.03.2023	Ekolojik Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 500 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	425.000,00

23DT374850	7.04.2023	Ekolojik Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı BATI İBAAT den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT379115	10.04.2023	Ekolojik Enerji	Batı İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT386594	11.04.2023	Ekolojik Enerji	Batı İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT386731	11.04.2023	Ekolojik Enerji	Çerkezköy Kapaklı İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT399702	13.04.2023	Ekolojik Enerji	Batı İBAAT 'den çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT399594	14.04.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 1.000 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	420.000,00
23DT408828	14.04.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 700 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alımı İşi	210.000,00
23DT410443	17.04.2023	Ekolojik Enerji	Batı İBAAT 'Den Çıkan Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT417415	19.04.2023	Ekolojik Enerji	Çerkezköy-Kapaklı İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT417849	19.04.2023	Ekolojik Enerji	Saray, Muratlı, Hayrabolu, Malkara, Yeniçiftlik Ve Yenice İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT432886	26.04.2023	Ekolojik Enerji	Batı İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT452199	2.05.2023	Ekolojik Enerji	Batı İleri Biyolojik Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT462160	4.05.2023	Ekolojik Enerji	Çerkezköy İBAAT 'den çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT470667	8.05.2023	Ekolojik Enerji	Batı İbaat'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma ile Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT470710	8.05.2023	Ekolojik Enerji	Çorlu-Ergene İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT493960	11.05.2023	Ekolojik Enerji	Batı İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT491365	11.05.2023	Ekolojik Enerji	Çorlu-Ergene İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT490936	11.05.2023	Ekolojik Enerji	Saray, Muratlı, Hayrabolu, Malkara, Yeniçiftlik, Yenice, Şalgamlı, Çerkezmüsellim, Mürefte ve Sultanköy Atıksu Arıtma Tesislerinde Çıkan Evsel	426.600,00

			Nitelikli Arıtma Çamurlarının Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	
23DT493838	12.05.2023	Ekolojik Enerji	Çorlu-Ergene İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT498594	15.05.2023	Ekolojik Enerji	Çorlu-Ergene İ.B.A.A.T'den Çıkan 540 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurunun Lisanslı Firma İle Bertaraf Hizmet Alım İşi	426.600,00
23DT751363	17.07.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 700 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	210.000,00
23DT862387	14.08.2023	Panap TEKİRDAĞ	Arıtma Tesisleri Dairesi Başkanlığına Bağlı Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 1.000 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	420.000,00
23DT974860	11.09.2023	Panab Tekirdağ Enerji	Atıksu Arıtma Tesislerinden Çıkan 700 Ton Evsel Nitelikli Arıtma Çamurlarının Bertaraf Edilmesi Hizmet Alım İşi	210.000,00
23dt280742	16.03.2023	Küre İnşaat	Genel Müdürlüğümüz Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere 7 Adet Binek, 54 Adet Hafif Ticari Ve 17 Adet Binek 4x2 (SUV) Taşıt Kiralaması İşi	425.600,00
23DT699604	11.07.2023	Küre İnşaat	Genel Müdürlük Hizmetlerinde kullanılmak Üzere 17 Gün Süreli 54 Adet Hafif Ticari Araç Kiralaması Hizmet Alımı İşi ”	427.788,00
23DT700611	12.07.2023	Küre İnşaat	17 Gün Süreli Binek, Binek 4x2 (SUV) ve Pick-Up 4x2 Taşıt Kiralaması Hizmet Alımı İşi	426.005,38
23DT777088	28.07.2023	Küre İnşaat	Genel Müdürlüğümüz Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere 7 Gün Süreli Binek, Hafif Ticari ve Binek 4x2 (SUV) Taşıt Kiralaması İşi	390.657,47
23DT776096	-	Küre İnşaat	Genel Müdürlüğümüz Hizmetlerinde Kullanılmak Üzere 7 Gün Süreli Binek, Hafif Ticari ve Binek 4x2 (SUV) Taşıt Kiralaması İşi	267.095,50

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Doğrudan temin yöntemine ilişkin düzenlemeler, sınır değer altındaki günlük ihtiyaçların hızlı şekilde karşılanması ile ekonomik olarak karşılanması arasında denge kurmayı esas almaktadır. Bu nedenle, kamu kaynaklarının etkili, verimli ve ekonomik kullanılması açısından, sınır değerlerin üzerindeki ihtiyaçların Kanun'da belirlenen ihale yöntemleriyle karşılanması gerekmektedir.

BULGU 10: Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması

Büyükşehir Belediyesi ile Tüm Yerel Yönetim Çalışanları Sendikası (TÜM YEREL-SEN) arasında akdedilen ve İdareyi de kapsayan toplu sözleşmede mevzuata aykırı olarak sosyal çalışmalardan yararlanma, ulaşım ve yemek yardımı gibi konularda düzenlemelerin

yapıldığı görülmüştür.

375 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK)'nin Ek 15'inci maddesinde; belediyelerin ve bağlı kuruluşlarının kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine sosyal denge tazminatı ödenebileceği, ödenebilecek aylık tutarın 4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'na göre yapılan sözleşmede belirlenen tavan tutarı aşamayacağı ve anılan Kanun'da öngörülen hükümler çerçevesinde yapılabilecek sözleşmeyle belirleneceği hüküm altına alınmıştır.

4688 sayılı Kamu Görevlileri Sendikaları ve Toplu Sözleşme Kanunu'nun "Mahalli idarelerde sözleşme imzalanması" başlıklı 32'nci maddesinin birinci fıkrasında; 27/6/1989 tarihli ve 375 sayılı Kanun Hükmünde Kararnamenin ek 15 inci maddesi hükümleri çerçevesinde sosyal denge tazminatının ödenmesine belediyelerde belediye başkanının teklifi üzerine belediye meclisince, il özel idaresinde valinin teklifi üzerine il genel meclisince karar verilmesi halinde, sözleşme döneminde verilecek sosyal denge tazminatı tutarını belirlemek üzere ilgili mahalli idarede en çok üyeye sahip sendikanın genel başkanı veya sendika yönetim kurulu tarafından yetkilendirilecek bir temsilcisi ile belediyelerde belediye başkanı, il özel idaresinde vali arasında toplu sözleşme sürecinin tamamlanmasını izleyen üç ay içerisinde sözleşme yapılabilir. Bu sözleşme bu Kanunun uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılmaz ve bu kapsamda Kamu Görevlileri Hakem Kuruluna başvurulamayacağı hükme bağlanmıştır. Madde metninden açıkça anlaşılacağı üzere belediye başkanı ile sendika yetkilisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar içinde tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir.

4688 sayılı Kanun uyarınca imzalanan Kamu Görevlilerinin Geneline ve Hizmet Kollarına Yönelik Mali ve Sosyal Haklara İlişkin 2022 ve 2023 Yıllarını Kapsayan 6. Dönem Toplu Sözleşmesi'nin Yerel Yönetim Hizmet Koluna İlişkin Toplu Sözleşme bölümünün "Sosyal denge tazminatı" başlıklı 1'inci maddesinin birinci fıkrasında ise; Belediyeler ve bağlı kuruluşları ile il özel idarelerinin kadro ve pozisyonlarında istihdam edilen kamu görevlilerine, 4688 sayılı Kanunun 32 nci maddesinde yer alan usul ve esaslar çerçevesinde ödenebilecek sosyal denge tazminatı aylık tavan tutarı, en yüksek Devlet memuru aylığının (ek gösterge dahil) %120'sidir. Sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla çeşitli adlar altında yapılan ödemeler dahil ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak

belirlenebileceği hususu düzenlenmiştir.

Bahse konu maddenin dayanak teşkil ettiği sosyal denge tazminatının verilmesi yönünde yapılabilecek sözleşmelerde, tavan tutarı aşmamak kaydıyla ödenebilecek tazminatın aylık tutarı, görev yapılan birim ve iş hacmi, görevin önem ve güçlüğü, görev yerinin özelliği, çalışma süresi, kadro veya görev unvanı ile derecesi gibi kriterlere göre farklı olarak belirlenebileceği hüküm altına alınmıştır. Sosyal denge sözleşmesine, sözleşmenin adı farklı dahi olsa, farklı ödemelere ve hususlara ilişkin hükümler konulması mevzuatına açıkça aykırı olacaktır.

İdarenin sosyal denge tazminatı ödemelerine ilişkin toplu iş sözleşmenin incelenmesi neticesinde; Sözleşmenin 17'nci maddesinde "Sosyal çalışmalardan yararlanma", 18'inci maddesinde "Ulaşım" ve 20'nci maddesinde "Yemek yardımı" başlıkları altında sözleşmenin konusu ile bağdaşmayan düzenlemelere yer verildiği görülmüştür.

Yukarıda belirtilen mevzuat hükümlerine göre, belediye başkanı ile sendika temsilcisi sadece ödenecek olan sosyal denge tazminat tutarını kanuni sınırlar kapsamında tespit etmek üzere yetkilendirilmiştir. Bunun dışında sözleşme hakkını toplu sözleşme gibi düşünmek ve sözleşme metnine yetkilendirilen hususlar dışında hükümler koymak mümkün değildir. Zira 4688 sayılı Kanun'un 32'nci maddesinde mahalli idarelerle imzalanan sözleşmenin Kanun'un uygulanması bakımından toplu sözleşme sayılamayacağı da açıkça belirtilmiştir. Açıklanan nedenlerle bahse konu Sözleşmeye sosyal denge tazminat tutarının tespit edilmesi dışında hükümler konulması mevzuata aykırılık teşkil etmektedir.

İdare bulguya ilişkin cevabında, bulgudaki tespit doğrultusunda gerekli çalışmaların yapılacağını ifade etmiştir.

Sosyal denge sözleşmelerinin mevzuatta belirtilen usul ve esaslara uygun olarak yapılması ve sosyal denge tazminatının tutarının belirlenmesi ve uygulanmasına ilişkin hükümler dışında herhangi bir hüküm konulmaması gerekmektedir.

BULGU 11: Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği'nde Öngörülen Uygulamalarda Eksiklikler Bulunması

Su kayıplarının önlenmesine ilişkin İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği'nde öngörülen gerekliliklerin bir kısmının tam olarak yerine getirilmediği görülmüştür.

Tarım ve Orman Bakanlığı tarafından, içme-kullanma suyunun etkin kullanılması ve israfın önlenmesi, su temin ve dağıtım sistemlerindeki su kayıplarının kontrol edilmesi amacıyla, 08.05.2014 tarih ve 28994 sayılı Resmi Gazete’de İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği yayımlanmıştır.

Anılan Yönetmelik’in “Su kayıplarının azaltılması” başlıklı 9’uncu maddesinde; İdarelerin su kayıp oranlarını, büyükşehir ve il belediyelerinde 2023 yılına kadar en fazla %30, 2028 yılına kadar ise en fazla %25 düzeyine indirmekle yükümlü oldukları düzenlenmiş, “Sorumluluk” başlıklı 11’inci maddesinde ise; Yönetmelik’te belirtilen yükümlülüklerini yerine getirmeyenlerin, 2560 sayılı İstanbul Su ve Kanalizasyon İdaresi Genel Müdürlüğü Kuruluş ve Görevleri Hakkında Kanun ve ilgili diğer mevzuata göre sorumlu olacağı ifade edilmiştir.

16.07.2015 tarih ve 29418 sayılı Resmi Gazete’de yayımlanan İçme Suyu Temin ve Dağıtım Sistemlerindeki Su Kayıplarının Kontrolü Yönetmeliği Teknik Usuller Tebliği’nin “Genel hükümler” başlıklı 5’inci maddesinde; İdarelerin içme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemlerindeki idari ve fiziki su kayıplarının önlenmesi için; idari ve fiziki su kayıplarının ölçüme dayalı olarak belirlenmesini, şebekenin ve sistemin şartnamelere ve uygulama projelerine uygun yapılmasını, kullanılan malzemelerin standartlara uygun olarak temin edilmesini, sistemde ana basınç bölgesi ve alt bölgelerin oluşturulmasını, şebekede etkili bir basınç ve debi yönetimi ile optimum işletme şartlarının sağlanmasını, sistemin izlenmesi ve kayıt altına alınmasını ve etkili bir su yönetim sistemini sağlamakla yükümlü olduğu ifade edilmiştir.

Anılan Tebliğ’in 6’ncı ve devamı maddelerinde ise; su kayıplarının önlenmesi, kullanılacak malzemeler, abonelik hizmetleri ve izinsiz su kullanımı bölüm başlıklarında idarenin yapacağı işler ayrıntılı olarak düzenlenmiştir.

İdarenin saha uygulamaları anılan Tebliğ’in söz konusu bölüm başlıkları temelinde incelenmesi neticesinde;

- Tekirdağ ili genelinde ana basınç bölgeleri ve buna bağlı alt bölgeler oluşturulmadığı için etkin bir basınç ve debi yönetimi yapılmadığı, eski devirden gelen şebekelerde entegrasyon çalışmalarının yapıldığı ve teknik ekipler tarafından ihtiyaç duyulan şebeke üzerinde rutin olarak basınç ölçümlerinin yapıldığı,

- Su temin miktarının hesaplanması maksadıyla; su kaynaklarının çıkış boru hattı

üzerine kaynağa en yakın 393 noktadan 134 tanesine debi ölçer takıldığı, nüfus bazlı yapılan planlama ve montaj sonucunda nüfusun %91'ine temin edilen su miktarının Veri Kontrol ve İzleme Sistemi (SCADA) ile hesaplamasının yapıldığı,

- İdarenin hizmet sınırlarında 352 adet aktif su deposu bulunduğu ve bunlardan 60 adedinin giriş ve çıkış boru hatları üzerinde debi ölçer cihazı bulunduğu,

- Terfi merkezi çıkışları boru hattı üzerinde bulunan 248 adet terfi motorunun 85 adedine debi ölçer cihazı takıldığı,

- Coğrafi Bilgi Sistemi (CBS) veri tabanı bazı ilçelerde oluşturulmadığı ve veri girişinin tamamlanmadığı, İdarenin kuruluşundan önce ilgili idarelerce yapılmış işletme planı bulunmayan veya eksik olan altyapı şebeke planlarının sayısallaştırma çalışmalarının devam ettiği,

- Abone bilgi sisteminin ulusal adres veri tabanı ile entegre çalışmadığı, 2019 yılı nisan ayından itibaren yapılan yeni abonelilerin konum bazlı tutulmaya başlandığı, ancak bu tarihten önce yapılan abonelikler için numarataj sisteminin tamamlanmadığı,

- Veri Kontrol ve İzleme Sistemi (SCADA) bulunmayan bölgeler bulunduğu, bu noktalarda saha tespitlerinin, malzeme temin süreçlerinin ve kurulum çalışmalarının devam ettiği,

- Mevcut sistemin hidrolik modellemesinin dört ilçede yapıldığı, geriye kalan yedi ilçede yapılmadığı,

- Sistemin kalibrasyonunun tam olarak yapılmadığı,

- İçme-kullanma suyu temin ve dağıtım sistemini kontrol edebilmek için alt bölgelere ayrılmadığı,

- Yüksek tüketimli abonelerin tamamının su kullanım miktarının uzaktan takip edilmediği,

anlaşılmıştır.

İdare tarafından su kayıp oranının yasal olarak belirlenen seviyelere indirebilmesi için ilgili mevzuatta belirtilen yükümlülüklerden yerine getirilmeyenlerin bütçe ve personel imkanları dikkate alınarak planlanması ve ivedilikle uygulamaya geçirilmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIşTAY BAşKANLIğI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>

8. EKLER**EK-1: BULGULARA İLİŞKİN İZLEME TABLOSU**

Önceki Yıl/Yıllar Sayıştay Denetim Raporuna İlişkin İzleme Tablosu			
Bulgu Adı	Yıl/Yıllar	İdare Tarafından Yapılan İşlem	Açıklama
Araç Kiralama Hizmet Alımı İhalesinde Yerli Muhteva Oranı Şartını Sağlamayan Araçların Olması	2022	Yerine Getirilmedi	Diğer bulgular kısmında “Araç Kiralama Hizmet Alımı İhalesinde Yerli Muhteva Oranı Şartını Sağlamayan Araçların Olması”adı altında bulgu yapılmıştır
Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği’nde Öngörülen Uygulamalarda Eksiklikler Bulunması	2022	Yerine Getirilmedi	Diğer bulgular kısmında “Su Kayıpları Teknik Usuller Tebliği’nde Öngörülen Uygulamalarda Eksiklikler Bulunması”adı altında bulgu yapılmıştır
Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması	2022	Yerine Getirilmedi	Diğer bulgular kısmında “Sosyal Denge Sözleşmesine Konusu Dışında Hükümler Konulması”adı altında bulgu yapılmıştır